

Závery Rady o prínose kvalitnej práce s mládežou k rozvoju, pohode a sociálnemu začleneniu mladých ľudí

(2013/C 168/03)

RADA A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCI V RADE:

PRIPOMÍNAJÚC POLITICKÉ SÚVISLOSTI TEJTO OTÁZKY A NAJMÄ:

1. európsku spoluprácu v oblasti mládeže ⁽¹⁾, v rámci ktorej sa pohoda a sociálne začlenenie určili za dve z ôsmich oblastí činnosti a zdôraznila sa podpora a rozvoj práce s mládežou, ktorá je medziodvetvovou reakciou na dosiahnutie celkových cieľov rámca, a v rámci ktorej sa odporučilo zvýšenie zamerania na sociálne začlenenie, zdravie a pohodu mladých ľudí;
2. oznámenie Komisie o stratégii Európa 2020, ktorú schválila Európska rada a v ktorej sa uznáva úloha práce s mládežou ako zdroj príležitostí neformálneho vzdelávania pre všetkých mladých ľudí;
3. odporúčanie Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa ⁽²⁾;
4. spoločné závery konferencie EÚ o mládeži, ktorú 11. až 13. marca 2013 zorganizovalo írské predsedníctvo ⁽³⁾;

VYCHÁDZAJÚC Z:

5. uznesenia Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, z 19. novembra 2010 o práci s mládežou, v ktorom sa vyzvalo k lepšiemu pochopeniu práce s mládežou a k posilneniu jej úlohy, a to konkrétne v súvislosti s propagáciou, podporou a rozvojom na rôznych úrovniach;

UZNÁVAJÚ, ŽE:

6. mladí ľudia aktívne prispievajú k sociálnej infraštruktúre a vitalite komunit, či už zemepisných alebo záujmových. Mladí ľudia sú rôznorodá a dynamická časť obyvateľstva s rôznymi životmi, potrebami, požiadavkami a túžbami. Demografia, životopis, rôznorodosť, prechody a príležitosti sú otázky, ktoré priamo ovplyvňujú a niekedy aj určujú život mladých ľudí. Tieto otázky by sa preto mali odrážať

⁽¹⁾ Uznesenie Rady z 27. novembra 2009 o obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018) (Ú. v. EÚ C 311, 19.12.2009, s. 1) a spoločná správa Rady a Komisie na rok 2012 o vykonávaní obnoveného rámca pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (stratégia EÚ pre mládež 2010 – 2018) (Ú. v. EÚ C 394, 20.12.2012, s. 5).

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 398, 22.12.2012, s. 1.

⁽³⁾ 7808/13.

a zohľadňovať v rámci politiky v oblasti mládeže, ktorá by mala vytvárať podmienky a podporovať rovnaké príležitosti pre všetkých mladých ľudí a posilňovať ich postavenie;

7. práca s mládežou je všeobecný pojem, ktorý sa vzťahuje na širokú škálu činností sociálneho, vzdelávacieho alebo politického charakteru vykonávaných mladými ľuďmi, s nimi a pre nich. Takéto činnosti stále častejšie zahŕňajú aj šport a služby pre mladých ľudí. Práca s mládežou patrí do oblasti vzdelávania mimo školy, ako aj medzi osobitné aktivity vo voľnom čase, ktoré riadia profesionálni alebo dobrovoľní pracovníci s mládežou a vedúci mládeže. Práca s mládežou sa organizuje rôznymi spôsobmi (prostredníctvom organizácií pod vedením mládeže, organizácií pre mládež, neformálnych skupín alebo služieb pre mládež a verejných orgánov). Vykonáva sa v rôznych formách a prostrediach (napr. s otvoreným prístupom, založená na skupine, založená na programe, v prostredí mladých ľudí a mimo centier) a formuje sa na miestnej, regionálnej, celoštátnej a európskej úrovni;
8. práca s mládežou sa zameriava na osobný a sociálny rozvoj mladých ľudí a má široký záber a mladí ľudia k nej môžu pristupovať a zapájať sa do nej na základe svojich potrieb a záujmov, pričom sa zohľadňuje ich prostredie. Touto sférou pôsobenia a dosahom dopĺňa zameranie ostatných politik na mladých ľudí, a tým môže mladým ľuďom ponúknuť kontaktné miesta, možnosť združovať sa a rásť;
9. sociálne začlenenie si vyžaduje komplexný a medziodvetvový prístup na riešenie rôznorodého povahy marginalizácie a vylúčenia v spoločnosti;
10. práca s mládežou zohráva dôležitú úlohu pri predchádzaní sociálnemu vylúčeniu a posilňovaní sociálneho začlenenia. Všetkým mladým ľuďom poskytuje priestor a príležitosti na rozvoj a „je založená na neformálnom vzdelávaní a informálnom učení sa ⁽⁴⁾ a dobrovoľnej účasti“ ⁽⁵⁾;
11. snahou efektívnej práce s mládežou a iniciatív v oblasti mládeže je posilniť postavenie mladých ľudí a podporiť ich aktívnu účasť v spoločnosti. Dáva im zručnosti, kompetencie a skúsenosti do života, čím sa maximalizujú ochranné faktory, ktoré posilňujú rozvoj, pohodu, samostatnosť a sociálne začlenenie všetkých mladých ľudí vrátane tých, ktorí majú menej príležitostí;

⁽⁴⁾ *Neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa* v zmysle odporúčania Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (Ú. v. EÚ C 398, 22.12.2012).

⁽⁵⁾ Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady 19. novembra 2010, o práci s mládežou, strana 3.

12. kvalitná práca s mládežou je záväzok sústavne zabezpečiť mladým ľuďom optimálnu ponuku práce s mládežou a praxe v tejto oblasti a posilňovať ich. Ide o to, aby mládežnícke organizácie, služby pre mládež a pracovníci v oblasti mládeže, pracujúci s príslušnými zainteresovanými stranami plánovali a realizovali aktivity a programy, ktoré sú pre mladých relevantné a zohľadňujú ich záujmy, potreby a skúsenosti a ktoré sú založené na skúsenostiach a zamerané na výsledky. Výsledkom kvalitnej práce s mládežou by malo byť, že mladí ľudia zo svojej účasti na práci s mládežou vyťažia maximálny prínos;

DOMNIEVAJÚ SA, ŽE:

13. sociálne začlenenie by sa malo týkať všetkých mladých ľudí a riešiť všetky problémy, ktorým čelia, s osobitným zameraním na mladých ľudí s menej príležitosťami.

Potenciál práce s mládežou prispievať k cieľom politiky vrátane sociálneho začlenenia je možné ďalej naplno využívať prostredníctvom prístupu zameraného na kvalitu a založeného na skúsenostiach, v rámci ktorého sa mladí ľudia stavajú pri vytváraní opatrení a uskutočňovaní práce s mládežou do popredia záujmu. Takýmto prístupom sa podporuje účasť, rozvoj a rast mladých ľudí spôsobom, ktorým sa zdôrazňujú ich silné stránky, posilňuje húževnatosť a kompetencie a uznáva ich potenciál budovať osobný, spoločenský a sociálny kapitál. Kvalitná práca s mládežou je všeobecne platná téma, ktorá mladým ľuďom prináša prospech, zlepšuje realizáciu práce s mládežou a prispieva k všeobecnejším politickým cieľom;

- a) prostredníctvom práce a s mládežou sa mladí ľudia angažujú počas významného vývojového obdobia ich života, a preto je ideálnym nástrojom na posilňovanie rozvoja (osobného, sociálneho, vzdelanostného, odborného a profesijného), pohody a sociálneho začlenenia mladých ľudí;
- b) práca s mládežou poskytuje všetkým mladým ľuďom skúsenosti a príležitosti a funguje ako aktivita s otvoreným prístupom aj ako cieľná podpora, ktorou je možné posilniť kompetencie mladých ľudí a zároveň prekonávať prekážky, s ktorými sa stretávajú, a môže zohrávať významnú úlohu najmä v prípade mladých ľudí s menej príležitosťami a tých mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani sa nezúčastňujú na vzdelávaní, ani odbornej príprave;
- c) organizácia práce s mládežou je rôznorodá. Je potrebné uznať túto rozmanitosť a rôznorodosť (odvetvovú, organizačnú a tematickú);
- d) práca s mládežou by mala mať jasne definovanú pozíciu v rámci nepretržitého procesu vzdelávania a celoživotného vzdelávania a mala by zahŕňať oblasti neformál-

neho vzdelávania a informálneho učenia sa. Touto pozíciou by sa mal uznať potenciál práce s mládežou pri uspokojovaní potrieb mladých ľudí vo väčšom rozsahu než je tomu v súčasnosti, ako aj doceniť úlohu práce s mládežou pri budovaní inkluzívnej spoločnosti;

- e) prístup zameraný na kvalitu a podložený skúsenosťami môže byť významným nástrojom na zlepšenie dostupnosti, viditeľnosti, vplyvu a efektivity politiky a vykonávania práce s mládežou;
- f) kvalitná práca s mládežou môže zahŕňať príslušné systémy hodnotenia, založené na sebahodnotení alebo partnerskom hodnotení a, ak je to možné, potvrdené externým hodnotením. Takéto systémy pomáhajú organizáciám, programom a aktivitám v oblasti mládeže a prostredníctvom nich sa môže zlepšiť organizačná kapacita a efektivita a verejnosti sa môžu poskytnúť informácie o tom, čo práca s mládežou ponúka a aký má vplyv;
- g) kvalitnými systémami sa zabezpečuje, aby bol pri vypracovávaní a vykonávaní práce s mládežou v centre pozornosti názor mladých ľudí, aby organizácie, programy a aktivity zohľadňovali potreby a túžby mladých ľudí a boli pre ne relevantné;
- h) kvalitné systémy pomáhajú pracovníkom s mládežou pri zlepšovaní ich praxe a rozvoji zručností, pretože vytvárajú štruktúru a priestor pre reflexiu, dialóg a činnosť;
- i) práca s mládežou prispieva prostredníctvom dôrazu na osobný a sociálny rozvoj k spektru politických výsledkov zameraných na mladých ľudí, a to najmä v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, zdravia, zamestnanosti a účasti na kultúre a športe. Bez toho, aby sa prestali uznávať osobitné funkcie práce s mládežou, by sa mal väčší dôraz klásť na zistenie toho, ako môže práca s mládežou prispieť k týmto širším oblastiam politiky;

STANOVUJÚ TIETO PRIORITY NA ZABEZPEČENIE A ZLEPŠENIE KVALITNEJ PRÁCE S MLÁDEŽOU V ZÁUJME ROZVOJA, POHODY A SOCIÁLNEHO ZAČLENENIA MLADÝCH ĽUDÍ:

14. v záujme zabezpečenia toho, aby bola práca s mládežou relevantná a zohľadňovala záujmy aj potreby mladých ľudí, a s cieľom optimalizovať jej úlohu pri prispievaní k ich rozvoju, pohode a sociálnemu začleneniu, sa stanovili tieto priority:

- a) podporovať doplnkovú úlohu práce s mládežou v rámci nepretržitého procesu vzdelávania a celoživotného vzdelávania so zameraním na zlepšovanie skúseností mladých ľudí a ich prípravu na život;

- b) podporovať väčší súlad medzi politikou v oblasti mládeže (ako sa stanovujú priority), vykonávaním (ako sa organizácie, programy a aktivity organizujú) a praxou (ako sa organizácie, programy a aktivity realizujú) prostredníctvom kladenia dôrazu na užšiu spoluprácu a výmenu skúseností medzi sférou politiky, výskumu, praxe a mládežníckymi komunitami, aby sa zabezpečili koordinovanejšie riešenia v oblasti práce s mládežou založené na skúsenostiach;
- c) podporovať mechanizmy na zabezpečenie toho, aby práca s mládežou bola kvalitná, zameraná na výsledky a založená na skúsenostiach;
- d) rozvíjať podporné rámce kvality vrátane nástrojov hodnotenia, ktoré sa budú využívať pri práci s mládežou s cieľom maximalizovať jej vplyv na rozvoj, pohodu a sociálne začlenenie mladých ľudí. Tieto rámce by sa mali príslušným spôsobom uplatňovať, podporovať a oznamovať a mali by zahŕňať všetky zainteresované strany aj mladých ľudí;
- e) pracovať na zabezpečení toho, aby iniciatívy v oblasti práce s mládežou (vykonávanie a prax) boli založené na názoroch a túžbach samotných mladých ľudí, čím sa im poskytne inkluzívny priestor na rozvoj a posilnenie ich postavenia;
- f) určiť a uznať osobné, sociálne a odborné zručnosti a kompetencie, ktoré vyplývajú z účasti mladých ľudí na práci s mládežou, s cieľom zviditeľniť vplyv práce s mládežou na súvisiace oblasti politiky a disciplíny v praxi a zároveň rešpektovať osobitnú integritu práce s mládežou a jej vplyv;
15. prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie podporovali posilňovanie vzťahov s oblasťami súvisiacimi s mládežou, akými sú zdravie, vzdelávanie a odborná príprava, zamestnanosť, kultúra a šport, a to v rámci politiky i v praxi;
16. v rámci vykonávania práce s mládežou a praxe v tejto oblasti podporovali dôraz na kvalitu a dosahovanie cieľov v tejto oblasti, ktoré prispievajú k rozvoju, pohode a sociálnemu začleneniu mladých ľudí;
17. podporovali väčšiu spoluprácu medzi všetkými zainteresovanými stranami v oblasti práce s mládežou (najmä výskumnými pracovníkmi, tvorcami politiky, organizáciami občianskej spoločnosti, ľuďmi z praxe a mladými ľuďmi) s cieľom určiť vplyv kvalitnej práce s mládežou na samotných mladých ľudí, odvetvie mládeže a súvisiace oblasti politiky, napr. prostredníctvom rozvoja dôkazov o vplyve kvalitnej práce s mládežou a uľahčovaním a zlepšovaním uznávania a potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa na vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ;
18. prostredníctvom vzdelávania, občianskej spoločnosti a kvalitných iniciatív v oblasti mládeže povzbudzovali a podporovali mladých ľudí, aby sa zúčastňovali na demokratickom živote a využívali existujúce a nové nástroje s cieľom prispievať k rozvoju politiky, čím sa posilní ich rozvoj, pohoda a sociálne začlenenie;
19. prostredníctvom príležitostí a programov v rámci kvalitnej práce s mládežou podporovali vzdelávanie vychádzajúce zo skúseností a rozvoj zručností vrátane prenosných zručností mladých ľudí, ako aj uznávanie a potvrdzovanie týchto zručností a kompetencií;
20. podporovali odvetvie mládeže pri rozvíjaní jeho štruktúr, pracovných postupov a komunikačných kanálov s cieľom osloviť viac mladých ľudí, a najmä tých, ktorým hrozí sociálne vylúčenie;
21. podnecovali a podporovali dobrovoľné zapájanie sa do poskytovania príležitostí pre mládež s cieľom podporovať rôznorodosť a sociálne začlenenie a budovať sociálny kapitál;
22. prostredníctvom maximalizovania možností financovania na podporu efektívnej práce s mládežou podporovali prínos kvalitnej práce s mládežou;
23. prostredníctvom príslušných programov, platforiem a zdrojov podnecovali európsku a medzinárodnú výmenu osvedčených postupov, odbornú prípravu, získavanie zručností a partnerské učenie v súvislosti s prácou s mládežou zameranou na kvalitu;
24. zostavili tematickú skupinu odborníkov, ktorá preskúma systémy kvality práce s mládežou v členských štátoch EÚ s cieľom zistiť, ako by sa dali vypracovať spoločné ukazovatele alebo rámce. Skupina bude pri svojej práci vychádzať z nadchádzajúcej štúdie Európskej komisie. Výsledkom bude správa obsahujúca odporúčania, ktorá sa predloží pracovnej skupine pre mládež. Náčrt navrhovaného mandátu a členstva v tejto tematickej skupine odborníkov sa uvádza v prílohe;
- VYZÝVAJÚ KOMISIU, ABY:
25. sa pri určovaní toho, aké iniciatívy sú potrebné na podporu kvalitnej a efektívnej práce s mládežou, snažila stavať na zisteniach svojej nadchádzajúcej štúdie o hodnote práce s mládežou;

26. zohľadnila ostatné výskumné štúdie a iniciatívy v tejto oblasti; šírila ich zistenia a rozvíjala vzdelávanie zamerané na politiku, výskum, prax a mládežnícke komunity, ako aj na súvisiace oblasti politiky;
 27. zvažila vhodné nadviazanie na pripravovanú štúdiu o hodnote práce s mládežou a výsledok činnosti tematickej skupiny odborníkov pre kvalitu práce s mládežou.
-

PRÍLOHA

Návrh mandátu a navrhovaných kritérií členstva v tematickej skupine odborníkov, ktorú zriadia európske členské štáty a Komisia**Účel**

preskúmať systémy kvality práce s mládežou v členských štátoch EÚ a možnosť vytvorenia spoločných ukazovateľov alebo rámcov. Patrí sem aj znázornenie realizácie, postupov a produktov práce s mládežou a jej vplyv na angažovanosť, rozvoj a rast mladých ľudí.

Členstvo

- Účasť členských štátov v tejto tematickej skupine odborníkov bude dobrovoľná. Členské štáty sa môžu ku skupine pripojiť kedykoľvek.
- Členské štáty by prostredníctvom Komisie mali vymenovať osoby so skúsenosťami a odbornými vedomosťami v tejto tematickej oblasti. Vymenovaní zabezpečia, aby boli vnútroštátne úrady a iné príslušné zainteresované strany informované o pokroku v rámci skupiny odborníkov.
- Tematická skupina odborníkov môže v prípade potreby prizvať do skupiny ďalších členov.
- Tematická skupina odborníkov tiež môže, ak to považuje za vhodné, prizvať zástupcov zainteresovaných strán z oblasti mládeže a zástupcov z krajín, ktoré nie sú členmi EÚ, ale sa zúčastňujú na programe Mládež v akcii alebo následnom programe.

Pracovné postupy

- Práca tematickej skupiny odborníkov sa zameria na splnenie úlohy a bude časovo obmedzená (maximálne trvanie 18 mesiacov). Skupina vypracuje podrobnosti mandátu a stručný pracovný program s merateľnými a dosiahnuteľnými výsledkami.
- Tematická skupina odborníkov na svojom prvom zasadnutí vymenuje predsedu a podpredsedu.
- Všetky zasadnutia sa uskutočnia v Bruseli, členské štáty však môžu usporiadať príležitostné zasadnutia, ak si to želajú.
- Komisia poskytne odborné znalosti a logistickú a administratívnu podporu pri zriadení a fungovaní tejto skupiny odborníkov.
- Skupina bude pracovnej skupine pre mládež podávať pravidelné informácie o pokroku.
- Skupina odborníkov predloží pracovnej skupine pre mládež konečnú správu s odporúčaniami s cieľom poskytnúť podklady pre rozvoj politiky v oblasti práce s mládežou a jej vykonávanie.